

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Dvořáka a soudců Mgr. et Mgr. Jaroslava Vávry a Mgr. Ondřeje Bartoše ve věci

žalobce: **Josef Škrkoň - Techplast, a.s.**, IČO: 25945017
sídlem Rybník 13, 560 02 Rybník
zastoupený daňově poradenskou společností FISCALIS s.r.o.
sídlem U klubovny 914, 156 00 Praha

proti
žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**
sídlem Masarykova 427/31, 602 00 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 5. 2022, č. j. 16351/22/5200-11434-701858,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 5. 2022, č. j. 16351/22/5200-11434-701858, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení ve výši 15 342 Kč do 30 dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalobce.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Finanční úřad pro Pardubický kraj (dále jen „správce daně“) doměřil žalobci daň z příjmů právnických osob, a to:
  - a) dodatečným platebním výměrem ze dne 10. 5. 2021, č. j. 1022828/21/2809-50523-606429, za zdaňovací období od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2016 ve výši 1 776 310 Kč,
  - b) dodatečným platebním výměrem ze dne 10. 5. 2021, č. j. 1023143/21/2809-50523-606429, za zdaňovací období od 1. 1. 2017 do 31. 12. 2017 ve výši 1 767 380 Kč,
  - c) dodatečným platebním výměrem ze dne 10. 5. 2021, č. j. 1028613/21/2809-50523-606429, za zdaňovací období od 1. 1. 2018 do 31. 12. 2018 ve výši 1 801 390 Kč.
2. Žalobci současně vznikla povinnost uhradit penále 20 % z rozdílu mezi doměřenou daní za uvedená zdaňovací období a mezi částkami dodatečně tvrzenými v dodatečných daňových přiznáních.
3. Správce daně dospěl k závěru, že žalobcem předložené důkazní prostředky neprokazují faktickou existenci dluhopisů k datu 31. 12. 2012 ani ekonomické opodstatnění emise dluhopisů. Žalobce totiž neprokázal přímou souvislost emise dluhopisů s jeho zdanitelnými příjmy z podnikatelské činnosti ve smyslu § 24 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů („ZDP“). Hlavním účelem emise dluhopisů bylo získání výhody nezdaněného příjmů na straně fyzických osob a zahrnutí úrokových nákladů do výsledku hospodaření ve sporných zdaňovacích obdobích. Správce daně proto neuznal daňovou účinnost uplatněných nákladů z titulu úroků z emitovaných dluhopisů pro neprokázání jejich faktické existence ke konci roku 2012 a dále z důvodu absence ekonomického opodstatnění jejich emise a neprokázání jasné vazby mezi těmito náklady a příjmy žalobce.
4. Proti platebním výměrům žalobce podal odvolání, která žalovaný zamítl v záhlaví specifikovaným rozhodnutím.

II. Shrnutí argumentace obsažené v žalobě

5. Žalobce namítl, že prokázal existenci listinných dluhopisů se všemi náležitostmi. Existenci prokazuje řada listinných důkazů z procesu jejich vydávání a předávání emitentům, jejich výměny za akcie společnosti Dřevo - Trust, výměny za hromadné listiny, likvidace, včetně výpisů z účtů. O jejich existenci svědčila také řada svědků odlišných od osob spojených s žalobcem, a to například upisovatelé či zaměstnankyně žalobce. Pravdivost jejich svědectví nebyla vyvrácena. Žalobce navrhl také výslech svědka P., který ovšem žalovaný nepovažoval bezdůvodně za důležitý. Žalovaný měl zejména pochybnost o tom, zda J. Š. mohl stihnout dluhopisy za několik dní podepsat. Tento důkaz byl vyvrácen, avšak žalovaný navzdory tomu na neprokázání existence dluhopisů trval, což žalobce považuje za vadu hodnocení důkazů.
6. Tvrzení, že pokud neexistovaly perfektní listinné dluhopisy, nemohly být nahrazeny hromadnými listinami a jsou tedy neplatné, je podle žalobce nepodložené. Není zřejmé, že by listinné dluhopisy s formální vadou nemohly být nahrazeny perfektními hromadnými listinami. Žalovaný současně nijak nevypořádal skutečnost, že existence platného závazku z dluhopisů se prokazuje těmito dluhopisy, které jsou od roku 2017 hromadnými listinami. Ty byly žalovanému předloženy. Proces vydání dluhopisů se nedokládá. Zásadní tedy je, že žalovaný neprokázal, že dluhopisy se všemi náležitostmi nebyly vydány.

18/2022

7. Žalobce dále namítl, že prokázal důvod vydání dluhopisů v roce 2012, a to pro podnikatelské účely. V daňovém řízení předložil svědecké výpovědi a řadu listinných důkazů, které tento účel prokázaly. Tyto důkazy žalovaný nevyvrátil a uvedl pouze několik pochybností. Žalovaný argumentoval, že při úpisu dluhopisů nebyl účel použití získaných prostředků uveden. Účel emise byl deklarován jinými dokumenty, přičemž osloveny byly osoby z úzkého okruhu žalobce. Mezi nimi jsou obchodní jednání prokázána a tyto osoby byly s podnikatelskými záměry seznámeny. Žalobce tvrdil a prokázal, že vydal dluhopisy proto, aby získal 100 mil. Kč pro výplatu dividend akcionářům, pro rozšíření a obnovu strojového vybavení a na výstavbu nového závodu. Potřeba však byla širší, a to na mzdy či na vytvoření rezervy na prodlužující splatnost závazků odběratelů. Je však jedno, na kterou přesně z těchto potřeb žalobce emisi dluhopisů určil. Zásadní je pouze to, aby daňový subjekt prokazatelně měl potřebu získání cizích zdrojů na podnikatelské účely. Uvedené důvody vyplývají například ze zápisu z jednání představenstva dne 14. 11. 2012.
8. K získání prostředků na výplatu dividend uvedl, že vedení žalobce rozhodující o vydání dluhopisů se personálně významně překrývalo se složením valné hromady. Předsedou představenstva byl pan J. Š., který byl spolu s jeho manželkou, předsedkyní dozorčí rady, jediným akcionářem žalobce. Vedení proto mohlo zcela racionálně předjímat rozhodnutí valné hromady o výplatě části ze značného objemu nerozděleného zisku společnost.
9. Účelem emise dluhopisů bylo také získání prostředků na pořízení strojního vybavení. Žalobce postupně v letech 2013 až 2016 pořídil dlouhodobý majetek v hodnotě cca 82 mil. Kč, tedy velké většiny prostředků získaných z dluhopisů. Jen s výplatou dividend (bez investic do nového závodu) žalobce do konce roku 2016 vynaložil 197 % hodnoty dluhopisů.
10. K prokázání potřeby prostředků na další účel, kterým bylo získání prostředku na koupi vhodného pozemku a výstavbu nového závodu, žalobce předložil mimo jiné nabídku České spořitelny ze září 2012 na odkoupení pohledávek za dlužníkem s vhodnými pozemky. Jedná se o ty pozemky, na kterých dnes stojí nově vybudovaný závod žalobce). Žalobce předložil také další navazující důkazy od České spořitelny jako zástavního věřitele, usnesení Okresního soudu v Ústí nad Orlicí o prodeji nemovitostí a důkazy o jednání s městem Česká Třebová a společností Dřevo Trust. Potřebu získat nový pozemek na stavbu lisovny žalobce sice uvedl až v účetní závěrce za rok 2015 s tím, že stavba bude financována částečně přes úvěr banky a jinak z vlastních zdrojů. To však neznamená, že záměr výstavby vznikl až v roce 2015, neboť záměr je zachycen již v Plánu rozvoje společnosti č. 3/2012, v zápisu z jednání představenstva dne 14. 11. 2012 a v Plánu rozvoje společnosti č. 4/2013.
11. V případě prostředků získaných z dluhopisů není emitentům uložena žádná povinnost držet získané prostředky odděleně a evidovat a prokazovat jejich použití. Není totiž důvod zajistit, aby byly na zamýšlené účely použity právě a konkrétně emisí získané prostředky. Podstatný je zamýšlený účel a k prokázání jeho reálnosti postačí použití daného objemu prostředků. Získané prostředky nebyly účelově vázány a nemusely být vedeny odděleně.
12. Nesouhlasí také s argumentací žalovaného, že potřeba cizích zdrojů nebyla bezprostřední, neboť neexistuje žádné pravidlo stanovující bezprostřednost jako nezbytnou podmínku, tedy že již musí být například uzavřena smlouva o koupi nemovitosti či rozhodnuto o

výplatě dividend. Připouští však, že nepochybně musí existovat racionální časová vazba mezi okamžikem vydání dluhopisů a okamžikem potřeby získaných prostředků.

13. Žalobci není zřejmé, jakou roli v řízení zastává skutečnost, že docházelo k řetězení investic do dluhopisů více subjektů. Popis zpracovaný správcem daně popisuje zcela legální dluhopisové operace. Nákup části dluhopisů panem H. a T. byl reálný. Převod finančních prostředků ani následný prodej těmito osobami manželům Š. nebyl ničím zastřený. Zúčastněné osoby prováděly finanční operace s cílem shromáždit prostředky za účelem pořízení dluhopisů. Není zřejmé, proč by měl hrát negativní roli fakt, že si některý zájemce o dluhopisy na jejich koupi půjčoval, nebo že si některý nechal svým dlužníkem – právnickou osobou zaplatit část kupní ceny dluhopisů platbou emitentovi dluhopisů, a to jako úhradu dluhu právnické osoby vůči sobě. To platí i pro fakt, že jedním ze zdrojů prostředků na úhradu dluhopisů mohla být předchozí výplata mzdy či dividend. Pokud chtěl správce daně tvrdit opak, měl svůj názor prokázat. Zejména měl prokázat, že byly provedeny některé operace, které nemohly směřovat k žalobcem deklarovanému cíli a že nákup části dluhopisů pány T. a H. něco zastírá.
14. Žalovaný rovněž tvrdil, že žalobce vydáním dluhopisů nezískal 100 % nominální částky, tedy 100 mil. Kč, ale pouze 25,5 mil. Kč. Výpočet provedl tak, že od částky došlé na účet žalobce od upisovatele dluhopisů odečetl částky, které žalobce zaplatil ve vybraném časovém odstupu před vydáním dluhopisů. Tento postup však nijak nezdůvodnil. Žalovaný nevzal v úvahu, že základem pro měření přínosu je okamžik emise dluhopisů a že výdaje uskutečněné před emisí byly oprávněné, neboť jejich významnou částí byly výdaje na výplaty dividend, o kterých bylo rozhodnuto již dříve bez vazby na emisi. Žalovaný ve skutečnosti pouze prokázal, že vlastní zdroje žalobce se před vydáním dluhopisů snížily a bylo třeba je doplnit. Jestliže tedy výplaty mezd a dividend před vydáním dluhopisů byly oprávněné, správce daně je nepochybnil a došlo tedy ke snížení stavu vlastních zdrojů, není zřejmé, v čem má spočívat ekonomická nedůvodnost získání cizích zdrojů. Pokud musel žalobce vynaložit zhruba 74,5 mil. Kč, není zřejmé, z čeho vychází argument žalovaného, že žalobce nezískal 100 mil. Kč, ale pouze 25,5 mil. Kč.
15. Z daňového řízení rovněž vyplynulo, že manželé Š. disponovali v roce 2012 před úhradou dluhopisů i jinými finančními zdroji. To plyne nejen z výpisů z účtů, ale také z evidence správce daně, který má znalost o tom, že pan Š. disponoval prostředky ze své mzdy v předchozích letech ve výši několika desítek mil. Kč. Konstrukce žalovaného, že si musel jako podmínku nákupu dluhopisů vyplatit mimořádnou prémii či dividendy, je tedy mylná.
16. Závěrem namítl, že správce daně neměl prokazovat, že žalobce potřeboval finanční prostředky v roce 2012, ale zda je potřeboval kdykoliv do roku 2016 a pak v kontrolovaných zdaňovacích obdobích. V roce 2016 již na daňově uznatelné účely žalobce vynaložil prostředky v takovém objemu, že i při zpochybnění jejich části nelze pochybovat o tom, že byly na deklarované účely použity. Přijetí významného úvěru od banky na nový závod prokazuje, že veškeré disponibilní prostředky (včetně prostředků z emise dluhopisů) žalobce vyčerpal.
17. Žalobce navrhl, aby soud zrušil napadené rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Shrnutí vyjádření žalovaného k žalobě

18. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl, a uvedl, že žalobní námitky vypořádal již v odůvodnění napadeného rozhodnutí.
19. Přezkoumávané úroky z dluhopisů plynou z emise dluhopisů v roce 2012. Na základě těchto dluhopisů začal žalobce od roku 2013 vyplácet úroky jejich deklarovaným držitelům. Žalobce nepředložil takové důkazní prostředky, které by prokazovaly, že k datu deklarovaného předání (28. 12. 2012) listinné dluhopisy fakticky existovaly a splňovaly zákonné náležitosti. Proto nemohou být ani hromadné listiny důkazem o existenci původně emitovaných dluhopisů. Kromě toho, že žalobce neprokázal faktickou existenci 50 000 ks listinných dluhopisů, emise dluhopisů nepřinesla částku 100 mil. Kč a žalobce tak nezískal nové finanční prostředky. Současně věrohodně neprokázal naplnění ekonomické podstaty emise dluhopisů.
20. K výpovědi paní B. se žalovaný vyjádřil v napadeném rozhodnutí. Svědecká výpověď neprokázala tvrzení žalobce ohledně existence dluhopisů a nebyla schopna zvrátit skutečnosti uvedené v této výpovědi. Návrh na provedení svědecké výpovědi JUDr. P., žalovaný neshledal důvodným, a to z důvodů uvedených v odst. [104] a [105] napadeného rozhodnutí.
21. Dluhopisy měly upisovat čtyři osoby. Na jednotlivé dluhopisy musel pan Š. dopsat jejich jména a adresu pobytu. Žalobce postavil svá tvrzení na nepřímých důkazech, jejichž prostřednictvím prokazoval, že dne 28. 12. 2012 předal všech 50 000 ks perfektních dluhopisů. Žalobce měl však údajně všech 50 000 ks listinných dluhopisů zlikvidovat a nedisponuje tedy žádnými důkazními prostředky, který by faktickou existenci dluhopisů prokázaly. Přitom je zřejmé, že mělo být vytištěno 50 000 ks listinných dluhopisů, které měly disponovat nejen vyplněnou přední stranou, ale v okamžiku převedení na jinou osobu stranou rubopisovou. Nesouhlasí proto s žalobcem, že by došlo k vadě hodnocení důkazů.
22. Nesouhlasí ani s tvrzením, že by korunové dluhopisy považoval za *a priori* diskvalifikující. Daňovým subjektům se obecně nebrání v uzpůsobení jejich podnikání tak, aby minimalizovali své daňové povinnosti. Musí ovšem postupovat a svá práva uplatňovat v souladu se zákonem. Žalobce přitom v daném případě neprokázal daňově uznatelný výdaj ve smyslu § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů.
23. Pro rozpory ve vyjádřeních žalobce nelze prokázat ani důvodnost emise. V době emise dluhopisů žalobě neměl postaveno najisto získání pozemků. Žalobce uvedl, že nelze jednoznačně říct, na co byly prostředky použity. Také z emisních podmínek nevyplývá, jakým způsobem emitent se získanými finančními prostředky naloží. Za nestandardní označil skutečnost, že emisní podmínky vznikly bez návaznosti na konkrétní projekt. Přestože povinnosti emitenta, které by provazovaly emisní podmínky a parametry konkrétního projektu, nejsou legislativně upraveny, je logickým požadavkem investora, aby ho emitent podrobně seznámil s účelem použití finančních prostředků získaných na základě emise dluhopisů, zejména pokud z pohledu investora jde o nezajištěnou pohledávku. Žalobce nabídl dluhopisy pouze omezené skupině, u níž byly shledány vzájemné vazby, a v reakci na zjištění správce daně postupně měnil a „*upravoval*“ argumentaci o důvody deklarované emise dluhopisů.

24. Daňový subjekt musí být dle judikatury schopen vysvětlit ekonomickou opodstatněnost svého konání, tj. smysluplnost transakce pro jeho ekonomickou činnost. Pokud neprokáže jasný ekonomický racionálně odůvodněný smysl, tyto náklady nelze považovat za náklady vynaložené v souladu s § 24 odst. 1 ZDP. Žalovaný má i nadále za to, že žalobce těmto povinnostem nedostál.
25. V napadeném rozhodnutí žalovaný uvedl, že z finančních toků vyplývá spornost tvrzené potřeby finančních prostředků a prokázal, že emise dluhopisů částku 100 mil. Kč fakticky nepřinesla. Zjištěné a žalovaným popsané skutečnosti ohledně užitých transakcí dokládají, že přeléváním financí propojenými osobami došlo ke snížení faktického příjmu z deklarované emise, a to až na částku přes 13 mil. Kč, resp. 25,5 mil. Kč.
26. Žalovaný zdůraznil, že v důsledku emise dluhopisů došlo k zatížení žalobce úroky 9,2 % po dobu 20 let, k zahrnutí úrokových nákladů do výsledku jeho hospodaření v následujících letech (s předpokladem do r. 2032), což v konečném důsledku způsobilo vykazování po dobu 20 let nižšího základu daně a daně žalobce. Emisi dluhopisů v hodnotě 100 mil. Kč za účelem výstavby nového závodu pro rozšíření výroby, výplaty dividend akcionářům a obnovy strojního vybavení společnosti nelze považovat za ekonomicky opodstatněnou, neboť žalobce k tvrzenému datu emise dluhopisů, tj. k 28. 12. 2012, žádný závazek z nevyplacených dividend neevidoval, v roce 2012 žádný pozemek pro výstavbu nového závodu k dispozici neměl a nebylo ani rozhodnuto, kde se plánovaná investice uskuteční. Potřebný pozemek získal až v roce 2016 a žalobce disponoval dostatečnými finančními zdroji, které by běžné či střední investice plně pokryly. Z uvedených skutečností je zcela zřejmé, že investicí v roce 2016 nelze nijak důvodně prokázat důvodnost předmětné emise dluhopisů právě v závěru roku 2012.
27. V doplnění vyjádření ze dne 29. 1. 2024 žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 12. 2023, č. j. 2 Afs 200/2021 - 37, ve kterém soud posuzoval skutkově totožnou věc, a konstatoval, že „(...) zaznamenal, že krajský soud v napadeném rozsudku své závěry o daňové neuznatelnosti výdajů odůvodňuje některými poznatky, které jsou typické pro řízení, ve kterých byl orgány finanční správy aplikován institut zneužití práva. Tyto poznatky však na daňovou účinnost výdajů v zásadě nemohou mít vliv, neboť orgány finanční správy se při tomto posuzování zaměřují na jiné aspekty činnosti daňových subjektů než při zkoumání, zda nedošlo ke zneužití práva. (...) Na základě výše uvedeného lze uzavřít, že důvody, pro které žalovaný (a následně krajský soud) neuznal jako daňově účinné náklady úroky z emise dluhopisů, neobstojí, a je proto na místě zrušit napadený rozsudek a současně s ním i napadené rozhodnutí žalovaného. Naopak je ale zřejmé, že napadené rozhodnutí obsahuje mnoho indicií, které by mohly být podkladem pro závěr, že postup stěžovatelky naplňuje některé znaky institutu zneužití práva. Volba dalšího procesního postupu je ovšem na žalovaném.“ Tyto závěry lze vztáhnout i na nyní projednávanou věc, která se týká pouze jiných zdaňovacích období.

IV. Replika žalobce

28. Žalobce podotkl, že žalovaný z citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu pominul skutečnost, že důvody, pro které žalovaný doměřil žalobci daň, soud neshledal za validní. Poukaz žalovaného na možné zneužití práva ve vyjádření k odvolacímu rozhodnutí, které nebylo vydáno z titulu zneužití práva, tedy považuje za nepřipadný. Zneužití práva v daňovém řízení spočívá v jednání daňového subjektu, jehož jediným účelem je snížení

daňové povinnosti. Přijetím financí z cizích zdrojů za úrok dochází u dlužníka ke zvýšení nákladů, a to daňově účinných, pokud takto získané finance použije k dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů. Ke snížení daňové povinnosti na dani z příjmů právnických osob tak nemůže dojít zvolením formy získání potřebných finančních prostředků. Je-li prokázán ekonomický důvod a potřeba cizích zdrojů, je daňově nevýznamné, zda prostředky cizích zdrojů byly získány emisí dluhopisů, čerpáním úvěru či přijetím úplatné a úročené půjčky.

V. Posouzení věci

29. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního soudního řádu správního. O věci samé rozhodl bez jednání, neboť žalobce i žalovaný udělili k takovému projednání věci souhlas dle § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní („s. ř. s.“).
30. Žaloba je důvodná.
31. Jádrem sporu je v této věci posouzení otázky, zda žalobce prokázal přímou souvislost emise dluhopisů s jeho zdanitelnými příjmy z podnikatelské činnosti, tedy zda úroky z dluhopisů za zdaňovací období roku 2016, 2017 a 2018 sloužily k dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů dle § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů.
32. Ve skutkově související věci týkající se žalobce již krajský soud dříve rozhodl, a to rozsudkem ze dne 9. 6. 2021, č. j. 52 Af 46/2020-98. Tato věc se týkala pouze jiných zdaňovacích období – roků 2013, 2014 a 2015, přičemž soud žalobu zamítl, neboť se ztotožnil se závěry žalovaného, že ani jeden z důvodů emise dluhopisů není ekonomicky opodstatněný, resp. že emise dluhopisů ke dni 28. 12. 2012 postrádala racionální ekonomický důvod. Ke kasační stížnosti žalobce byl však zmíněný rozsudek zrušen Nejvyšším správním soudem, který se s těmito závěry neztotožnil (rozsudek NSS ze dne 27. 12. 2023, č. j. 2 Afs 200/2021-37). Pro skutkovou totožnost nyní posuzované věci krajský soud vycházel ze závěrů uvedených ve zrušujícím rozsudku Nejvyššího správního soudu. Opačný postup by byl v rozporu se zásadou předvídatelnosti soudního rozhodování, jejíž součástí je požadavek, aby soud rozhodl ve věci obdobně jako v jiném právním případě, který se s danou věcí shoduje v podstatných znacích.
33. Sporné úroky z dluhopisů se týkají emise dluhopisů v prosinci 2012. Žalobce emitoval 50 000 kusů dluhopisů v listinné podobě ve formě na řad a ve jmenovité hodnotě 2 000 Kč s pevnou úrokovou sazbou 9,2 %. Dluhopisy upsaly tyto osoby: J. Š. v počtu 5 000 ks, J. Š. v počtu 5000 ks, L. T. v počtu 20 000 ks a K. H. v počtu 20 000 ks dluhopisů. Ke dni 22. 12. 2015 se jedinými vlastníky stali J. Š. a J. Š., každý po 25 000 ks dluhopisů. Úroky z těchto dluhopisů žalobkyně uplatnila ve svých přiznáních k dani z příjmů za zdaňovací období roku 2016, 2017 a 2018 jako náklady podle § 24 odst. 1 zákona daních z příjmů. Správce daně po provedené daňové kontrole dospěl k závěru, že v důsledku emise dluhopisů došlo k zatížení žalobce úroky ve výši 9,2 % po dobu 20 let a k zahrnutí úrokových nákladů do výsledku hospodaření daňového subjektu v následujících letech. Emisi dluhopisů v hodnotě 100 mil. Kč za účelem výstavby nového závodu pro rozšíření výroby, výplaty dividend akcionářům a obnovy strojního vybavení společnosti neshledal za ekonomicky opodstatněnou, neboť žalobce k tvrzenému datu emise dluhopisů žádný závazek z nevyplacených dividend nenevidoval, v roce 2012 žádný pozemek pro výstavbu nového závodu k dispozici neměl a nebylo ani rozhodnuto, kde se plánovaná investice uskuteční.

18/2022

Potřebný pozemek žalobce získal až v roce 2016 a disponoval dostatečnými finančními zdroji, které by běžné či střední investice plně pokryly.

34. Hlavním účelem emise dluhopisů bylo podle žalovaného získání výhody nezdaněného příjmů na straně fyzických osob a zahrnutí úrokových nákladů do výsledku hospodaření v následujících obdobích, což v konečném důsledku způsobuje vykazování nižšího základu daně po dobu 20 let (do roku 2032).
35. *Korunový dluhopis* je pojem používaný v praxi pro dluhopis, který byl emitován v takové jmenovité hodnotě, aby po zaokrouhlení základu daně a daně činila srážková daň 0 Kč, a to podle § 36 odst. 3 zákona o daních z příjmů, ve znění účinném do 31. 12. 2012, a podle čl. IV. bod 2 přechodných ustanovení zákona č. 192/2012 Sb. V této věci se ovšem nejedná o typické korunové dluhopisy, neboť jmenovitá hodnota jednoho dluhopisu byla 2 000 Kč. Týdenní výnosové období dluhopisů však způsobilo, že vzhledem k výše uvedenému pravidlu byla výsledná daň rovná nule.
36. Podle § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů výdaje (náklady) vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů se pro zjištění základu daně odečtou ve výši prokázané poplatníkem a ve výši stanovené tímto zákonem a zvláštními předpisy.
37. O daňově účinný výdaj se jedná pouze tehdy, jsou-li splněny čtyři podmínky: 1) výdaj byl skutečně vynaložen, 2) výdaj byl vynaložen v souvislosti se získáním zdanitelných příjmů, 3) výdaj byl vynaložen v daném zdaňovacím období, 4) zákon stanoví, že se jedná o daňově účinný výdaj. Výdaje musí být poplatníkem prokázány způsobem vylučujícím jakékoli pochybnosti, přesvědčivým tvrzením, ale i řádnými věrohodnými důkazy (srov. např. rozsudek NSS ze dne 5. 6. 2015, č. j. 5 Afs 162/2014 – 27, či rozsudek ze dne 15. 11. 2018, č. j. 10 Afs 381/2017 – 46, bod 18). Současně platí, že „každý daňový subjekt (a podnikatel), který vstupuje do obchodních vztahů, musí zachovávat náležitou míru obezřetnosti a zajišťovat si potřebné podklady pro případ, hodlal-li by uplatnit daňové výdaje podle § 24 odst. 1 ZDP“ (rozsudek NSS ze dne 25. 7. 2013, č. j. 2 Afs 11/2013 – 37).
38. Krajský soud se s důvody, pro které žalovaný neuznal úroky z emise dluhopisů jako daňově účinné náklady, neztotožnil. Soud především konstatuje, že nebylo zpochybněno, že žalobce skutečně částku 100 mil. Kč od jednotlivých upisovatelů přijal (bez ohledu na to zda skutečný výnos emise této výše dosáhl). Samotnou existenci dluhopisů má soud za prokázanou hromadnými listinami, které žalobce předložil. Hromadná listina je cenným papírem, neboť splňuje všechny definiční znaky cenného papíru uvedené v § 514 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“), tj. je listinou, se kterou je právo spojeno takovým způsobem, že je po vydání cenného papíru nelze bez této listiny uplatnit ani převést. Jako taková je tedy pro existenci závazku z dluhopisů dostačující. Otázku, zda žalobce skutečně získal nové prostředky ve výši 100 mil. Kč (či zda v rámci jiných finančních toků byl reálný výnos podstatně nižší) soud musí ponechat stranou jeho úvah. Tato otázka není určující pro posouzení daňové uznatelnosti sporných výdajů, přičemž význam může mít ve vztahu ke zjištění, zda se nemohlo jednat o zneužití práva (k tomu viz bod 59 rozsudku č. j. 2 Afs 200/2021 - 37).
39. Žalobce namítl potřebu finančních prostředků na výplatu dividend, na pořízení strojního vybavení a na koupi pozemku a výstavbu nového závodu. K tomu, aby bylo možné považovat výdaje za daňově neuznatelné, je třeba, aby podnikatelský záměr byl zcela iracionální či od počátku zjevně neuskutečnitelný (rozsudek Nejvyššího správního soudu

ze dne 30. 9. 2015, č. j. 2 Afs 13/2015-30). Jak přitom konstatoval Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 2 Afs 200/2021-37, uvedené podnikatelské záměry, jimiž žalobce zdůvodnil emisi dluhopisů, jako zcela iracionální či od počátku zjevně neuskutečnitelné posoudit nelze. Jednalo se naopak legitimní záměr podpořený jeho následnou skutečnou realizací. O tom, že k realizaci záměru došlo, svědčí skutečnost, že žalobce pozemek v roce 2016 skutečně získal. Jako racionální je třeba hodnotit také potřebu žalobce shromážďovat finanční prostředky s předstihem před samotnou realizací tohoto záměru. Požadavek, aby se daňový subjekt v okamžiku emise dluhopisů nacházel ve fázi závěrečných jednání o nákupu pozemku, by byl nepřipustně striktní a stavěl by jej do nejisté situace.

40. Jako iracionální nelze hodnotit ani záměr financovat výplatu dividendy z cizích zdrojů (rozsudek ze dne 25. 3. 2010, č. j. 5 Afs 25/2009-98). Je třeba přisvědčit námitce žalobce, že jedinými akcionáři žalobce byli manželé Š. J. Š. byl předsedou představenstva a jeho manželka předsedkyní dozorčí rady. Vedení žalobce se proto skutečně překrývalo se složením valné hromady. Argument žalobce, že mohli důvodně předpokládat výplatu dividend z nashromážděného nerozděleného zisku, soud proto hodnotí jako důvodný. Totéž poté platí pro investice do rozšíření a obnovy strojového vybavení. Také zde soudu nezbyvá než odkázat na rozsudek č. j. 2 Afs 200/2021-37 (bod 55), ve kterém Nejvyšší správní soud konstatoval, že se jedná o podnikatelské rozhodnutí, které závisí pouze na žalobci, a žalovaný tak není oprávněn hodnotit jeho (ne)výhodnost (rozsudek ze dne 17. 5. 2023, č. j. 10 Afs 118/2021-74).
41. Protože se tedy nejedná o zcela iracionální či od počátku zjevně neuskutečnitelné výdaje, jsou úroky z dluhopisů daňově uznatelnými náklady ve smyslu § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů.
42. Soud v intencích rozsudku č. j. 2 Afs 200/2021-37 doplňuje, že důvodnou shledal rovněž námitku, že žalobce nebyl povinen držet finanční prostředky získané z emise odděleně a rozlišovat jejich konkrétní použití k zamýšlenému účelu. Pokud tedy soud vychází ze skutečnosti, že žalobce získal určitou sumu finančních prostředků (100 mil. Kč) a současně ze závěru, že minimálně stejný objem finančních prostředků byl následně vydán za účelem dosažení, zajištění či udržení zdanitelných příjmů jako investice do nového vybavení, koupě pozemku či do výplaty dividend, je třeba mít za prokázané, že finanční prostředky byly za tímto účelem vynaloženy.
43. Skutečnost, že Nejvyšší správní soud (a obdobné též zdejší soud ve věci č. j. 52 Af 46/2020-98) poukázal na indicie naznačující, že postup žalobkyně vykazuje znaky institutu zneužití práva, není v nyní projednávané věci relevantní. Důvodem, pro který žalovaný neuznal daňovou účinnost uplatněných nákladů z titulu úroků z emitovaných dluhopisů, byl rozpor s § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů. K tomuto právnímu závěru rovněž směřoval procesní postup žalobce. Nikoli k závěru daňových orgánů o zneužití práva.
44. Soud tímto nevyklučuje, že postup žalobce může být po opětovně provedeném daňovém řízení eventuálně vyhodnocen jako zneužití práva, jehož jediným cílem bylo získání daňového zvýhodnění. Pro posouzení, zda došlo ke zneužití práva, proto nadále může být významné zjištění, k jakému reálnému zvýšení finančních prostředků došlo emisí dluhopisů, zda skutečným smyslem emise nebyla snaha ušetřit na mzdě J. Š. či snížit základ daně, zda v rámci emise dluhopisů žalobce došlo k cílenému řetězení finančních investic do dluhopisů více subjektů, které byly dle zjištění orgánů finanční správy spojenými osobami,

zda žalobce nedokázal orgánům finanční správy přesvědčivě objasnit, co ho vedlo k volbě nominální hodnoty dluhopisů a výnosového období, či proč při prvotním úpisu neprovedl nákup dluhopisů sám.

45. Tomuto postupu nicméně musí předcházet dokazování a možnost žalobce uplatnit svá práva v řízení před daňovými orgány, a to ve vztahu k závěru, zda výše uvedené skutečnosti mohou ve svém souhrnu naplňovat znaky zneužití práva. Krajský soud k uvedenému dodává, že důkazní břemeno ohledně skutečností svědčících o zneužití práva na straně daňového subjektu tíží správce daně (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 2. 2019, č. j. 6 Afs 44/2018-31, bod [22]). Jedná se tak o opačný přístup, než jaký platí pro prokázání vynaložení výdaje (nákladu) ve smyslu § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů, kde důkazní břemeno tíží daňový subjekt, a to ohledně skutečností, které je povinen uvádět v daňovém přiznání. Také z tohoto důvodu tedy nelze dospět k závěru o zneužití práva pouhým „překvalifikováním“ jednání žalobce v nynější fázi řízení.

VI. Závěr a náklady řízení

46. Krajský soud z výše uvedených důvodů zrušil napadené rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku, je správní orgán v dalším řízení vázán (§ 78 odst. 1, 4 a 5 s. ř. s.).
47. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl ve věci zcela úspěšný, náleží mu tak právo na náhradu nákladů řízení v dále uvedeném rozsahu.
- Žalobce zaplatil soudní poplatek ve výši 3 000 Kč.
  - Žalobce byl zastoupen daňově poradenskou společností, náleží mu proto náhrada nákladů právního zastoupení. Daňový poradce vykonal celkem 3 úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, sepsání žaloby, sepsání repliky). Sazba za jeden úkon právní služby činí podle § 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bodu 5. vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, částku 3 100 Kč, celkem za 3 úkony 9 300 Kč.
  - Daňovému poradci dále náleží paušální náhrada hotových výdajů za 3 úkony po 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu), celkem 900 Kč.
  - Daňový poradce je plátcem DPH, náleží mu proto náhrada za tuto daň ve výši 2 142 Kč.

Celkem náleží žalobci náhrada nákladů řízení ve výši 15 342 Kč.

48. Platební místo bylo určeno v souladu s § 149 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s., přiměřená lhůta k splnění povinnosti pak v souladu s § 160 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s 64 s. ř. s.

Poučení:

Rozsudek, který byl doručen účastníkům, je v právní moci.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Pardubice 13. března 2024

JUDr. Jan Dvořák v. r.
předseda senátu